

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1974-1975

26 MAART 1975

WETSVOORSTEL

betreffende de uitoefening
van het beroep van maatschappelijk assistent.

(Ingediend door de heer Coens.)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel is ingegeven door de volgende bekommernissen en vaststellingen :

— de waarborg van deskundige begeleiding voor personen en groepen ten aanzien van de hedendaagse maatschappelijke noden;

— het professionaliseren van het maatschappelijk werk en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden van een doelmatige samenwerking met andere deskundige en vrijwilligers;

— de nood aan een open en op de maatschappelijke noden gericht statuut van maatschappelijk assistent.

1. De maatschappelijke evolutie stelt eisen waaraan personen en groepen dikwijls niet meer kunnen voldoen zonder deskundige sociale begeleiding. Het volstaat niet meer alleen materiële bijstand te bezorgen; morele bijstand en sociale begeleiding worden minstens even essentieel. Het komt er vooral op aan een wederkerige aanpassing van personen en groepen enerzijds én van het sociaal milieu anderzijds te verwezenlijken. Zulks veronderstelt een aangepaste deskundigheid.

2. Er bestaat sinds lang een specifieke opleiding tot maatschappelijk assistent en de titel van maatschappelijk assistent is door de wet van 12 juni 1945 beschermd. Het werk van de maatschappelijke assistent is evenwel zonder enige bescherming gebleven, al zijn er tal van wettelijke beschikkingen die bepaalde activiteiten ondermeer aan maatschappelijke assistenten toevertrouwen. Met het oog op een doelmatige samenwerking met de andere deskundigen en de

Chambre des Représentants

SESSION 1974-1975

26 MARS 1975

PROPOSITION DE LOI

relative à l'exercice
de la profession d'assistant social.

(Déposée par M. Coens.)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi est dictée par les préoccupations et les constatations suivantes :

— la garantie d'une guidance qualifiée des personnes et des groupes compte tenu des besoins sociaux actuels;

— la professionnalisation du travail social, qui a comme corollaire des possibilités de collaboration efficace avec d'autres spécialistes et avec des bénévoles;

— la nécessité, pour l'assistant social, d'un statut ouvert et axé sur les besoins sociaux.

1. L'évolution sociale pose des exigences auxquelles les personnes et les groupes ne peuvent souvent plus répondre sans guidance sociale qualifiée. Il ne suffit plus d'apporter une aide matérielle : l'aide morale et la guidance sociale deviennent au moins aussi essentielles. Il s'agit surtout de réaliser l'adaptation réciproque des personnes et des groupes, d'une part, et du milieu social, d'autre part, ce qui suppose des capacités appropriées.

2. Il existe depuis longtemps une formation spécifique à l'assistance sociale et le titre d'assistant social est protégé par la loi du 12 juin 1945. Néanmoins, le travail de l'assistant social est resté sans la moindre protection, même si quantité de dispositions légales lui confient certaines activités. Afin de favoriser une collaboration efficace avec les autres spécialistes et les bénévoles dans l'immense domaine d'action du travail social, il est nécessaire que les qualifica-

vrijwilligers in het ruime werkgebied van het maatschappelijk werk is het nodig dat de eigen deskundigheid van het specifiek maatschappelijk werk wettelijk wordt erkend.

3. Het is geenszins de bedoeling een soort van « Orde » van maatschappelijke assistenten te institutionaliseren, wel integendeel. Het komt erop aan dat, in overleg met de vertegenwoordigers van het maatschappelijk leven, aan de maatschappelijke assistenten de bevoegdheid zou worden verleend om aan de bevoegde instanties adviezen te verstrekken ter oplossing van de sociale noden enerzijds en met het oog op de totstandkoming van een degelijke sociale begeleiding anderzijds.

Toelichting bij de artikelen.

Artikel 1.

De maatschappelijke evolutie bemoeilijkt in toenemende mate de wederkerige aanpassing van personen en groepen en van het sociaal milieu waarin zij leven. Het maatschappelijk werk sensu stricto beoogt deze problematiek samen met de betrokkenen te verkennen en op te lossen. Deze taak stoelt op het optreden, de kunde en de kennis, die eigen zijn aan het beroep van maatschappelijk assistent en waardoor de maatschappelijk assistent heeft leren werken met de eigen persoonlijkheid en het aangepast instrumentarium waarin de verschillende wijzen om de personen, de groepen en de maatschappij te benaderen aanwezig zijn. Deze specifieke taak dient steeds te worden vervuld in verbinding met het dienstverlenend systeem, dit is in verbinding met vrijwillige medewerkers en andere beroepskrachten, met allerhande instellingen en de betrokken maatschappelijke groepen. Deze specifieke deskundigheid wordt wettelijk vastgelegd en erkend.

Art. 2.

Uit eerbied voor de persoon van de « hulpbehoevende » zal de deskundige begeleiding uitsluitend worden opgedragen aan de personen die daartoe zijn opgeleid en wier taak nauwkeurig omschreven is in artikel 1.

Art. 3.

Er wordt een Nationale Raad voor het Maatschappelijk Werk opgericht, welke is samengesteld uit de Raden voor het Maatschappelijk Werk die per cultuurgemeenschap worden voorzien. Cultuur evolueert in de richting van maatschappelijk welzijn en is uiteraard eigen aan elke cultuurgemeenschap, in het kader van de nationale eenheid.

Art. 4.

De in artikel 3 bedoelde raden hebben een adviserende bevoegdheid ten aanzien van de Ministers en Staatssecretarissen die aangelegenheden regelen betreffende de uitoefening van het beroep van maatschappelijk assistent. Deze adviezen kunnen op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken Ministers en Staatssecretarissen, worden verstrekt.

tions propres au travail social spécifique soient reconnues légalement.

3. L'intention n'est nullement d'institutionnaliser une sorte d'« ordre » des assistants sociaux, bien au contraire. Il s'agit d'accorder aux assistants sociaux, en accord avec les représentants de la vie sociale, la faculté de donner aux instances compétentes des avis susceptibles de résoudre les problèmes sociaux, d'une part, et d'assurer une guidance sociale adéquate, d'autre part.

Analyse des articles.

Article 1.

L'évolution sociale rend de plus en plus difficile l'adaptation réciproque de personnes et de groupes, d'une part, et du milieu social où nous vivons, d'autre part. Le travail social au sens strict a pour objet de reconnaître et de résoudre ces problèmes avec les intéressés. L'accomplissement de cette tâche repose sur une action, des capacités et des connaissances professionnelles spécifiques, qui ont appris à l'assistant social à travailler avec sa personnalité propre et selon des méthodes appropriées incluant notamment les diverses manières d'approcher les personnes, les groupes et la société. L'accomplissement de cette tâche doit toujours s'exercer en relation avec le système de prestation de services, c'est-à-dire avec des collaborateurs bénévoles et des titulaires d'autres professions, des organismes de toute nature et les groupes sociaux concernés. Ces qualifications spécifiques sont fixées et reconnues par la loi.

Art. 2.

Par respect pour la personne de celui qui a « besoin d'aide », la guidance appropriée sera exclusivement confiée aux personnes formées à cet effet et dont la tâche est définie avec précision à l'article 1.

Art. 3.

Il est institué un Conseil national du Travail social, qui sera composé des conseils du travail social constitués par communauté culturelle. La culture évolue dans le sens du bien-être social et est évidemment propre à chaque communauté culturelle dans le cadre de l'unité nationale.

Art. 4.

Les conseils visés à l'article 3 se voient attribuer un rôle consultatif vis-à-vis des Ministres et des Secrétaires d'Etat qui ont dans leurs attributions des matières relatives à l'exercice de la profession d'assistant social. Ces avis pourront être donnés soit d'initiative, soit à la demande des Ministres et des Secrétaires d'Etat concernés.

Art. 5.

De Koning regelt de samenstelling, de organisatie en de werking van de in artikel 3 bedoelde raden. Hij zal evenwel rekening dienen te houden met de volgende elementen :

— elke raad moet partitair zijn samengesteld, enerzijds uit representatieve maatschappelijk assistenten en anderzijds uit representatieve vertegenwoordigers van de sociaal-economische kringen en de verbruikers;

— de Nationale Raad voor het Maatschappelijk Werk partitair is samengesteld uit de beide constituerende Raden;

— de door de Ministers van Cultuur aangewezen ambtenaren, zullen het secretariaat van deze Raden waarnemen.

Art. 6.

De wettelijke bescherming van de titel van maatschappelijk assistent wordt uitgebreid tot de uitoefening van het betrokken beroep; dit geldt zowel ten aanzien van de persoon die dat beroep uitoefent als ten aanzien van degene die een dergelijke persoon tewerkstelt.

Art. 7.

Uiteraard moet er een overgangsregeling worden uitgewerkt zodanig dat de verkregen rechten van personen en instellingen worden gevrijwaard. Deze overgangsregeling doen uiteraard geen nieuwe rechten ontstaan.

D. COENS.

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK I.

Het beroep.

Artikel 1.

De uitoefening van het beroep van maatschappelijk assistent is die specifieke beroepsactiviteit welke gericht is op het bevorderen van een wederkerige aanpassing van personen, gezinnen en groepen enerzijds én van het sociaal milieu waarin zij leven anderzijds. In dit opzicht stellen zijn optreden, zijn kunde en zijn kennis die in het kader van zijn beroep eigen zijn aan de houder van de titel van maatschappelijk assistent, hem in staat om samen met de betrokkenen, van hun standpunt uit en in verbinding met het dienstverlenend systeem de sociale problematiek te verkennen, inzichtelijker te maken en op te lossen.

Art. 2.

Het beroep van maatschappelijk assistent, zoals omschreven in artikel 1 mag slechts worden uitgeoefend door de personen, die houder zijn van de titel van maatschappelijk assistent, zoals bepaald in de wet van 12 juni 1945 tot bescherming van de titel van maatschappelijk assistent.

Art. 5.

Le Roi règle la composition, l'organisation et le fonctionnement des conseils visés à l'article 3. Il devra cependant tenir compte des éléments suivants :

— chaque conseil doit être composé paritairement, d'une part, d'assistants sociaux représentatifs et, d'autre part, de représentants qualifiés des milieux économiques et sociaux et des consommateurs;

— le Conseil national du Travail social est composé paritairement des deux conseils qui le constituent;

— les fonctionnaires désignés par les Ministres de la Culture assureront le secrétariat de ces conseils.

Art. 6.

La protection légale du titre d'assistant social est étendue à l'exercice de la profession en question; cela vaut tout autant pour la personne qui l'exerce que pour son employeur.

Art. 7.

Il faut évidemment prévoir un régime transitoire de manière à sauvegarder les droits acquis des personnes et des organismes. Toutefois, ces dispositions transitoires ne créent pas de nouveaux droits.

PROPOSITION DE LOI

CHAPITRE I.

De la profession.

Article 1.

Par exercice de la profession d'assistant social il faut entendre l'activité professionnelle spécifique axée sur la promotion d'une adaptation réciproque de personnes, de familles et de groupes, d'une part, et du milieu social au sein duquel ils vivent, d'autre part. A cet égard, l'attitude, les capacités et les connaissances professionnelles propres au porteur du titre d'assistant social lui permettent de reconnaître, de mieux comprendre et de résoudre les problèmes sociaux du point de vue des intéressés, en coopération avec ceux-ci et en liaison avec le système de prestation de services.

Art. 2.

La profession d'assistant social, telle qu'elle est définie à l'article 1, ne peut être exercée que par les personnes portant le titre d'assistant social, conformément aux dispositions de la loi du 12 juin 1945 sur la protection du titre d'assistant social.

HOOFDSTUK II.

De raden voor het maatschappelijk werk.

Art. 3.

Bij het Ministerie van Nederlandse Cultuur en bij het Ministerie van Franse Cultuur worden respectievelijk een Nederlandstalige Raad voor het Maatschappelijk Werk en een Franstalige Raad voor het Maatschappelijk Werk opgericht, die samen de Nationale Raad voor het Maatschappelijk Werk vormen.

Art. 4.

De in artikel 3 bedoelde Raden hebben tot taak aan de Ministers en Staatssecretarissen, die aangelegenheden regelen betreffende de uitoefening van het beroep van maatschappelijk assistent, op hun verzoek of op eigen initiatief hierover advies te verstrekken.

Art. 5.

§ 1. — De in artikel 3 bedoelde Raden zijn paritair samengesteld, enerzijds uit personen, die houder zijn van de titel van maatschappelijk assistent en die representatief zijn voor de diverse sectoren van het maatschappelijk werk en anderzijds uit personen die representatief zijn voor de diverse sociaal-economische kringen en de verbruikers.

§ 2. — De Koning regelt de samenstelling, de organisatie en de werking van de in artikel 3 bedoelde Raden.

§ 3. — De Nationale Raad voor het Maatschappelijk Werk is paritair samengesteld, enerzijds uit leden van de Nederlandstalige Raad voor het Maatschappelijk Werk en anderzijds uit leden van de Franstalige Raad voor het Maatschappelijk Werk.

De Nationale Raad voor het Maatschappelijk Werk wordt geleid door de voorzitters van de beide constituerende Raden; het secretariaat van de beide constituerende Raden, wordt waargenomen door de ambtenaren die daartoe zijn aangewezen door de Ministers van Cultuur.

HOOFDSTUK III.

Strafbepalingen.

Art. 6.

§ 1. — De persoon die het beroep van maatschappelijk assistent uitoefent, zonder houder te zijn van de titel van maatschappelijk assistent, wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen van artikel 4 van de wet van 12 juni 1945 tot bescherming van de titel van maatschappelijk assistent.

§ 2. — De werkgever die voor de functie zoals bepaald in artikel 1 een persoon tewerkstelt die de titel van maatschappelijk assistent niet bezit, wordt eveneens gestraft overeenkomstig voornoemde bepalingen van artikel 4 van voornoemde wet van 12 juni 1945.

CHAPITRE II.

Des conseils du travail social.

Art. 3.

Il est créé respectivement au Ministère de la Culture française et au Ministère de la Culture néerlandaise un Conseil du Travail social de langue française et un Conseil du Travail social de langue néerlandaise, qui constituent ensemble le Conseil national du Travail social.

Art. 4.

Les conseils visés à l'article 3 ont pour mission de donner aux Ministres et aux Secrétaires d'Etat ayant dans leurs attributions des matières relatives à l'exercice de la profession d'assistant social, soit à leur demande, soit d'initiative, un avis sur ces matières.

Art. 5.

§ 1. — Les conseils visés à l'article 3 se composent paritairment, d'une part, de porteurs du titre d'assistant social représentatifs des divers secteurs du travail social et, d'autre part, de personnes représentatives des divers milieux économiques et sociaux et des consommateurs.

§ 2. — Le Roi règle la composition, l'organisation et le fonctionnement des conseils visés à l'article 3.

§ 3. — Le Conseil national du Travail social est composé paritairment, d'une part, de membres du Conseil du Travail social de langue française et, d'autre part, de membres du Conseil du Travail social de langue néerlandaise.

Le Conseil national du Travail social est dirigé par les présidents des deux Conseils qui le constituent; le secrétariat est assuré par les fonctionnaires des deux Conseils qui le constituent et qui sont désignés à cet effet par les Ministres de la Culture.

CHAPITRE III.

Dispositions pénales.

Art. 6.

§ 1. — Celui qui exerce la profession d'assistant social sans être porteur du titre d'assistant social sera puni conformément aux dispositions de l'article 4 de la loi du 12 juin 1945 sur la protection du titre d'assistant social.

§ 2. — L'employeur qui occupe à la fonction définie à l'article 1 une personne qui ne porte pas le titre d'assistant social est également puni conformément aux dispositions de l'article 4 de la loi précitée du 12 juin 1945.

HOOFDSTUK IV.

Overgangsbepaling.

Art. 7.

De personen die het beroep van maatschappelijk assistent uitoefenen zonder houder te zijn van de titel van maatschappelijk assistent, maar die op datum van de bekendmaking van deze wet sinds zes maanden dit beroep uitoefenen, mogen dezelfde werkzaamheden blijven uitoefenen onder dezelfde voorwaarden als de houders van de titel van maatschappelijk assistent.

13 maart 1975.

D. COENS,
J. LENSSENS,
Godelieve DEVOS,
M. PLASMAN,
Geneviève RYCKMANS-CORIN,
A. BOURGEOIS.

CHAPITRE IV.

Disposition transitoire.

Art. 7.

Ceux qui, sans être porteurs du titre d'assistant social, exercent la profession d'assistant social depuis six mois à la date de la publication de la présente loi peuvent continuer à exercer les mêmes activités dans les mêmes conditions que les porteurs du titre d'assistant social.

13 mars 1975.